

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Po víťazstve.

Jak náhle som počul, že Štefan Tisza bývalý hlavný minister tak hanebne padol, obliekol som sa do sviatočného rúcha, šiel som do kostola a som vrúcne zažakoval Bohu, že tak pokoril a zahanbil tohoto násilného, vysokomyselného a krutého človeka. Potom odložil som nástroje, nerobil som celý deň, ale zasvätil som deň v tej nádeji, že skrze Tiszovú porážku nastanú u nás lepšie časy; že židovský liberalizmus, ktorý narobil nám toľké škody, a ktorý je nám protivný ako zdochlina, pominie, a s ním aj tí zlí ľudia, ktorí oproti nám vždy len nepriateľsky sa chovali, ktorí veľmi často šliapali zákon a robili nám ziaľ, len aby mohli udržať prek'iaty liberalizmus. Ja teda dôverujem. Daj Bože, aby sa nesklamal, lebo ak by to u nás aj na ďalej tak malo ísť ako dosiaľ šlo; ak by chudobného človeka aj na potom za nič nemali: tak lepšie urobíme, keď sa vysťahujeme z tohoto liberálneho Uhorska.

Teda porážka Tiszova radosť mi spôsobila, ale zaplakal som, keď som čítal o prievidskej, fraštackej a svätobjánskej volbe. Teda nie preto padli tieto tri okresy, že ľud zradil by bol stranu našu, a bol by sa pripojil k liberalom. Nie! Poriadny Slovák neurobí takéto sviňstvo, ale preto sme ztratili té okresy, lebo robili sa té isté huncútstva, ktoré zkusili sme r. 1896 pod Bánffym, a na ktoré najmä nitrianski páni sú schopní. Povedzte mi načo je zákon, keď ho mnohí prední liberali a volební prézesi nectia? Ja, pravda keby najmenšie priestupok učinil, zapreli by ma, a tým prézesom kolké viny ujdú, a človek keď pravdu vyhľadáva, aby trovil tisíce. Načo dávajú

právo volebné tomu ubohému Slovákovi, keď mu ho prézes shabe? Väčšinu má ľudák, a prepadne. Ako je to možné? Či sa tí huncúti, čo této hnu-sobstvá robia, neboja trestu? Je im to dovolené? Neverím. Ja by takých lupičov zaraz uväznil. Inšie nezaslúžia.

Veľmi som sa čudoval grófovi Weikheimovi. Je vychýrený katolík. Stavia kostoly, kláštory, napomáha reholníkov a mníšky, a tu ho máš. Vystúpi s Tiszovým programom, a uchvatne — podlou cestou — mandát nášho Janka Kubinu. To je už haňba! Ako-že sa srovnáva jeho katolicizmus s Tiszovým násilenstvom a so špinavou voľbou?

Nuž ale tak je to u nás. Máme veľmi málo statočných, dôsledných a obetavých katolíkov, tak že mnohí sedliaci prevyšujú ich. Každý z nich len svoj zisk hľadá, o cirkev a o chudobný ľud ani jedon sa neobzre.

Této veci veru k žiaľu ma pohly. Najviac ma ale zaboľelo, keď som sa dočítal, že trenčianská stolica samých liberálnych ablegátov poslala na snem, a v tomto ohľade prevyšuje všetky iné. Teda ľud všade sa postavil oproti otroctvu. Hľa, aj v Tekove v dvoch okresoch sme zvíťazili so statočným ľudom našim, kdežto na celom Pováží nenie okresu, ktorý vyvolil by bol ľudáka. Smutné až do plaču. Viem síce, že tu ešte vždy duch Szalavského, bývalého nadžupana mátoží; že menoslovy voličov dľa jeho nariadenia zostavili v tom čase, ale predsa pýtam sa; či je tento ľud tak šťastlivý pod liberalizmom? Veď všade broja oproti nemu, chcú sa ho striasť. jedine Povážania bránia ho ako drahý klenot. Či snáď tak je zotročený a naničhodný ľud tento, že cítiť, myslieť,

tým menej činiť vie? Áno, nachodí sa v otroctve židov, a títo vládnu s ním. Nuž ale, kto je príčina tomuto otroctvu? Odkiaľ toľko pijavíc? Kto im dal tak veľkú vládu? . . .

Pravda, že zaostalý, nevzdelaný, lahostajný, zotročený a spálenčený ľud nenie k ničomu. Dbá ten, že celý národ trpí pre liberalizmus! Nech len on dostane odmenu za vótum, o druhého nestará sa. Nuž ale aj to je pravda, že na Pováží nenie dostatočných vodcov, a kde sú takíto statoční mužovia, majú kopu nepriateľov, ktorí robia im úklady, a tešia sa v sebe, keď namáhanie jich nepodarí sa. Pravda, že liberáli tešia sa tomu, lebo to je voda na jich mlyny.

A to je veru zle. Nenie podlejšieho človeka nad toho, ktorý oproti kresťanstvu brojí. A takýchto je na Pováží veľmi mnoho. Myslím, najmä preto nemôžeme tam zvíťaziť. Tí nám robia prekážky, ktorí pomáhať by nám mali.

Veď, páni moji, nejedná sa o náš osobný zisk, ale o cirkev, o vlasť a o ľud náš. Za to je len hodno pracovať! Veď aj ja som ľudák, pracujem neunávne bez toho, že by čakal odmenu. Na čo súci človek musí mať istý ideal, za ktorý je oduševnený. Ja som oduševnený za kresťanské Uhorsko. A kto nenie za to, ten nech sa nedrží za kresťana. To je liberant a nie inšie.

Priateľu môj, mnoho by vedel písať o tomto, o tejto nesvornosti, ale voľako slzy ma zaliali, preto končím riadky moje. Vzdýchnem: Bože osvieť ľud povážsky; daj mu smelých a láskyplných vodcov, aby sme na budúce aj tu zvíťazili.

Ondrej Hladký.

Voličom pezinského okresu.

Drahí bratia, ktorí ste mi verní zostali a mňa pri poslednej ablegátskej voľbe za svojho zástupcu zvolili, srdečne Vám ďakujem za dôveru. Použijem každú príležitosť, aby som Vám osožil. Ktoríkoľvek z Vás mi osobné lebo pisobné svoje zfažnosti predostre, ja dľa možnosti budem chcieť mu pomáhať.

Za Boha a za ľud! to je moje heslo. Do videnia!

Váš priateľ

Dr. Michal Dömötör, kraj. vyslanec.

Rozpomienka na prievidszkú a fraštackú voľbu.

Zákon hovorí, že kto privlastní si cudziu vec, ten kradne a neminie trestu.

Tak podobne kradne aj ten volebný predseda, ktorý pozbaví občanov volebného práva, a takéhoto kmiňa prisne odsúdi kráľovská Kúria, ktorá celkom neodvisle súdi, prisne ale spravdlive.

Takéhoto trestu neminú ani tí predsedovia, ktorí previedli prievidszkú a fraštackú voľbu. Veď ako by to vyzeralo, keby takíto vybíjani ľudia, podarení učenci Tarnóciho, slobodne mohli šliapať zákon a vysmiať tie tresty, ktorých sa chudobný človek bojí? Lebo keď volebný predseda dovolené má robiť nezákonnosti a kradnúť právo volebné, ktoré nedajú za darmo chudobnému človekovi: tak vrchnosť nesmie žiadať, aby poslúchal kto zákon, a vtedy prestane zákon, poriadok, vrchnosť a slovutnosť, ale vypukne anarchia: ináč doba dynamitu.

Z tohoto ohľadu musíme súdiť prievidszkú a fraštackú voľbu a žiadať odsúdenie vinníkov.

Na oboch miestach stali sa zbojstvá, ktoré dosvedčiť vieme. Robili ich prefikani ľudia z toho ohľadu, aby olúpili o ablegátstvo dvoch ctíhodných mužov: pána Ernsta a pána Brestyenzského, za ktorých oduševnená bola väčšina voličov, a dali mandát tým, ktorým dľa zákona nepatrilo a ktorých voličia nechceli za ablegátov. Teda na oboch miestach stala sa krádež, za ktorú trestaní budú všetci tí násilníci, ktorí ju spáchali.

Keď rozmýšľam nad týmito veľmi špatnými a lotrovskými pádmami, rozum môj zastane, a pýtam sa: ako sa opováži jeden Čemnickí, Satmári, a iní naničhodníci liberálni postaviť sa oproti zákonu, šliapať a vysmiať ho, a zbojstvá robiť? Veď to zákon pod ťažkou pokutou zakazuje. Či tým nič nenie zákon? Či len chudobný človek je povinný ctíť zákon, volební predsedovia ale nie? Kde že vzali smelosť k tomu tí bedári, aby na posmech obrátili to, čo má byť každému najsvätejšie? Sami od seba istotne by to neboli robili, lež povzbudila ich k tomu väčšia moc. Rozkaz od Tiszu vyšiel, a musel ho splniť nadžupan. A splnil ho špatným a podlým spôsobom, na čo statoční sedliaci plujú a verejne hrešia na tú nespravdливость, ktorá u nás panuje.

Pod Kolomanom Széllom utíchli boli učenci Tarnóciho v stolici nitrianskej, ale pod Tiszom zase ožili. Nadžupan Thuróci priviedol ich k novému životu. Vydaný bol rozkaz, že prievidszký a fraštacký okres musí padnúť, čo by sa čo robilo. Aj padli oba. Že ako? Vieme! Nie v statočnom boji, ale po raubiersky. My ale špatný kúsok tento neodpustíme, lež pravotíť budeme tých zlošynov a oni musia obdržať zaslúžený trest. Budú ich súdiť dľa toho istého zákona, ktorý prestúpili, lebo však keby trestu nebolo, tak veľmi často by sa opätovali takéto lúpežnicke kúsky, rozmnožili by sa kmíni práva volebného, a ľud tiež by všeliako rozmýšľal o zákone a o trestách a istotne aj on by sa dopustil priestupkov v tej mienke, že keď Fodorovi, Čemnickému, Eugenovi Skyčák, Filber-

gerovi a Abaffymu sa nič nestane, tak ani jeho nebudú trestať. Nie, na toto ľud ani len myslieť nesmie, lebo kráľovská Kúria nehľadá, či je kto slúžny, notár, nadžupan, alebo ablegát, lež na to, či prestúpil zákon a v akej miere. To, čo sa stalo v Prievidzi a vo Fraštáku je zlodejský kúšik, zaň odpovedliví sú od nadžupana až do posledného korteša všetci, ktorí pomáhali pri ňom. Veď keby to ušlo tým nešťastníkom, na ten spôsob nič nenie ľahšieho, ako vyvolať liberálnych ablegátov. Mohol by mať ľudák hoc akú väčšinu, jednoducho odhodili by mu toľko hlasov, koľko je zapotreby, aby liberál zvíťazil. Predseda by sa zasmial a dostal by pochvalu. Lenže toto dľa zákona nenie slobodná voľba, ale zbojstvo. A kto dopustí sa takéhoto raubierstva, ten neminie trestu, to nenie statočný občan, ale kmín. To jemu aj verejne môžeme vykričať.

V Prievidzi odhodili blízko 200 hlasov. Toľko statočných ľudákov pozbavili práva, za ktoré tí porcie platia a aj iné farchy znášajú. Pýtam sa, čo by sa stalo s týmito, keby teraz nechceli porcie platiť, ale povedali by: olúpili ste nás o právo volebné, nedame vám porcie. Pravda, týchto ako buričov vrhli by do žalára. To isté sa musí stať aj s tými predsedami a kortešmi, ktorí zákon prestúpili. A tak my celkom pokojne čakáme výrok súdu.

Všetci títo bedári Tiszovi pomáhali, ale teraz, keď Tisza hanebne padol, keď národ prísne posúdil jeho násilnosť, istotne banujú, že sa dopustili trestných skutkov. Boja sa následkov. Tisza by ich bol istotne bránil, teraz ale, keď on sám je pod žalobou, keď nenie iné, ako jeden zapovrhnutý a vlády pozbavený rytier, nemajú obrancu, lež vidia pred sebou otvorený žalár. Aj zaslúžia prísny trest! Kto zákon šliape a kradne, vótumy, hoden je trestu.

Ľud aj pri týchto voľbách videl, že tá háveď popálená mu je nepriateľom; že ho nenávidí, a kde len môže robí mu ziaľ a škodu. A potom čudujú sa tí tam na tej židovskej strane, keď ľud náš statočný bočí od nich ako od nepriateľov. A veru hoden je úcty a ľudskosti, veď on mozolí aj na tých, ktorí pri voľbách tak zachodia s ním, ako s hovädom. Nuž ale — chvalabohu — s Tiszom je koniec židovsko-liberálnemu tyranizmu. Toto boly ostatné liberálne a či huncútske voľby. Prievidzský a fraštacký pád nesmie sa viac opätovať! My ľudáci, najmä čo do «Kresfana» píšeme, už mnohé roky sme bojovali oproti týmto nesvedomitostiam, ale boj náš nebol marný. Ľudová strana je teraz taká sila, ktorej musí sa báť každý zlomyselný liberál. — Prevládali sme židovský liberalizmus!

Musí nastať nová doba. Nesmie viac panovať Tisza a jemu podobní násilníci. Nesmieme už viac vidieť takých predsedov, akí ukazovali kumšty svoje v Prievidzi a vo Fraštáku. Prídu noví ľudia, musia nastať nové po-

riadky a spravедlivé zákony. Pominú sa všetci šliapatelia pravdy, ktorí nás tak dlho trápili. Týchto všetkých mali by postaviť pred súd, noví ale nech by zložili prísahu na ústavu. Musí prísť sloboda! Veď koľko sme bojovali za ňu? Refaze rabstva nášeho už sme dotrhali, pri nich leží Tisa.

Vítame fa ľúcu slobody! Prines nám spravедlivost a pokoj! — Bratia ľudáci, dôverujte a modlite sa! Veľa ste trpeli v Prievidzi a vo Fraštáku, ale nezostanete bez odmeny. — Daj Bože, aby sme sa nesklamali v nádeji našej!

Fatranský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Kossuth pred kráľom.

Po tieto dni odohrala sa vo viedeňskom Burgu veľavýznamná udalosť. Jeho veličenstvo náš kráľ prijal na výsluchu Franca Kossutha, predsedu neodvislej strany a predsedu výboru spojenej opozície a za trištvrte hodiny sa s ním rozprával o politickej situácii, aby informoval o jeho náhľadoch.

Franc Kossuth v sprievode troch vyslancov a svojho sekretára ocestoval do Viedne, kde sosadol v hoteli Bristol. Keď sosadol na viedeňskom nádraží, tam skromaždení Uhria chceli Kossuthovi pripraviť ovácie, ale Fr. Kossuth svojim sprievodom vyhnul ováciám, rýchle vysadnúc na koč, na ktorom sa zaviezol do hotelu. Tu ho už očakávali mnohí viedeňskí žurnalisti, ktorí Kossutha obsýpali otázkami, ale Kossuth odpovedal len na také otázky, ktoré s neho výsluchom nesúvisely. V hoteli oddali Kossuthovi pozvanie z kabinetnej kancelárie, aby sa v nedeľu (12. februára) predpo-

Dr. Michal Dömötör,
krajinský vyslanec okresu pezinského.

ludným o 11. hod. dostavil na výsluch do Burgu.

V nedeľu predpoludním krátko pred určenou hodinou doviezol sa Kossuth do Burgu, kde ho hneď jeden dvorný úradník uvítal a do pracovnej siene jeho veličenstva uviedol. Výsluch trval trištvrte hodiny. Kossuth dopodrobna rozvinul pred jeho veličenstvom stanovisko a program svojej strany.

O výsluchu Franc Kossuth pred novinármi vyslovil sa nasledovne:

— O priebehu a podrobnostiach audiencie cele prirodzene nemôžem nič povedať. Len o zovňajšku výsluchu môžem dať malé vysvetlenie. Jeho veličenstvo sa za trištvrte hodiny so mnou rozprával. Bol ku mne veľmi milostivý a počas celej audiencie zdal sa byť dobrej vôle.

Na otázku, ako ho prijal jeho veličenstvo kráľ, Kossuth odpovedal:

— Jeho veličenstvo, keď som vstúpil do jeho pracovnej siene, od písacieho stolika, pred ktorým stál, pár krokov urobil ku mne a potom som sa i ja i kráľ uklonil. Po tomto pozdrave kráľ šiel ku písaciemu stoliku, sadnul

si na stoličku a pokynom ruky ukázal mi stoličku, ktorá stála oproti a na tú som si sadnul. Kráľ bol odený v generálskej rovnošate. (Kossuth mal na sebe frakk, v dierke na košeli namiesto gombíka opravdovú perlu.) Potom sme sa shovárali. Kráľ rozhovor začal maďarsky a francúzsky pokračoval. Ja som francúzsky odpovedal. Rozhovor trval trištvrte hodiny. Na to jeho veličenstvo vstal a audiencii bol koniec. Jeho veličenstvo kráľ ma odpovedal až po dvere.

Vo viedeňských vysokých kruhoch hovoria, že Franc Kossuth urobil dobrý dojem na kráľa. Takto sa vyslovil aj arciknieža Franc Ferdinand.

Keď sa Franc Kossuth vracal z audiencie od jeho veličenstva, na dvore viedeňského Burgu a pred hotelom Bristol, kde bol Franc Kossuth počas svojho viedeňského pobytu ubytovaný, pripravili mu Viedeňčania skvelé ovácie.

Franc Kossuth v nedeľu 12. februára s večerným vlakom vrátil sa do Budapešti. Na nádraží jeho priatelia pripravili mu ovácie.

Vládna kríza.

Dnes o spôsobe riešenia vládnej krízy práve tak nevedeť nič pozitívneho, ako nebolo vedieť pred Kossuthovým výsluchom. Či ale jeho veličenstvo ešte vyslúchne daktoreho uhorského štátnika alebo nie, to v tomto okamihu vôbec nevedno a tak ani nemožno predvídať ten čas, v ktorom príde ku riešeniu krízy.

Gróf Štefan Tisza vo Viedni.

Ministerský predseda gróf Tisza odcestoval zas do Viedne, kde bol na výsluchu u jeho veličenstva. Ministerský predseda odcestoval do Viedne preto, aby jeho veličenstvu učinil predostrenie, dľa ktorého sa zahájenie snemu, vzhľadom na to, že vladna kríza nenie riešená, odročí na pozdejší termín.

Náhradné voľby.

Rad-radom prevádzajú sa teraz náhradné voľby. V Szempei zvolený bol jednohlasne ľudák František Csizmazia. — V Pančove zvolený bol liberálny barón Ernest Daniel väčšinou 635 hlasov proti Slavkovi Mletičovi. — V Ugode zvolený bol ľudák Gejza Kaufmann proti neodvislému Lad. Bentsikovi.

Taliansko a Rakúsko-Uhorsko.

Taliansky zahraničný minister Tittoni na jednom z posledných zasadnutí povedal dlhšiu reč o zahraničnej politike talianskej a obzväšť podrobne sa zmienil o pomere Itálie ku našej monarchii. Minister vyhlásil, že medzi vládami oboch mocností panuje úprimná jednoduša a úplná vzájomná dôvera. Tittoni potom uspokojil taliansku verejnú mienku aj ohľadom tej obavy, ktorú vyvolaly prípravy a zbrojenie v Rakúsko-Uhorsku ku nepredvídaným prípadom na Balkáne. Toto zbrojenie, povedal Tittoni, nepoľahuje sa na okamžité prípady, ani na aktuálne úmysly, ale len na nepredvídané udalosti v

budúcnosti. Taliansko a Rakúsko-Uhorsko v balkánskej otázke sú cele usrozmene s trefou mocnosťou s Ruskom, s ktorým spolu pokračujú v akcii, ktorá smeruje ku uvedeniu pokoja a poriadku.

Rusko-japonská vojna.

Na mandžurskom bojišti posledné dni tu i tu ozvaly sa delá, ale to len ako by sa nepriatelia upozorňovali, že dávajú pozor jeden na druhého, polozenie sa tam tečy nezmenilo. Posledne jedna zpráva bola oznámila, že generál Nogi, ktorý bol zaujal Porth-Arthor, vyslaný je na pravé krídlo japonskej armády, aby vraj obkolesil ľavé krídlo Rusov. K tejto zpráve dokladajú teraz ešte i to, že konečným cieľom Nogiho bude udreť na ruský prístav Vladivostok.

Dľa jednej novšej štatistiky ruských časopisov ztrata Rusov, mimo ztrát pri Port-Arture a pri rieke Hun, činí v mrtvých 341 dôstojníkov a 8730 vojakov, v ranených 1.06 dôstojníkov a 49.636 vojakov, v zmizlých, medzi ktorými sú zarátaní aj zajatí, 66 dôstojníkov a 10.087 ľudí, spolu 1913 dôstojníkov a 64.441 ľudí. V bitkách pri rieke Sa a Hun dľa petrohradských časopisov ztrata Rusov v mrtvých a ranených obnáša 13.000. Celá ztrata Rusov pri Port-Arture udáva sa na 35.000 bojovníkov, tak že celá dosavadná ztrata Ruska, rátajúc aj námorníctvo, obnáša stodvadsaťtisíc bojovníkov.

Podľa tejto štatistiky, ako vidno, ztraty ruské sú veľké, lež ztraty Japoncov ešte sú väčšie, pretože podľa soznania jedného japonského generála, hrdinský obranca Port-Artura generál Sössel udáva, že len pri samom Port Arture ztraty Japoncov obnášajú 100.000 mužov, no a kde sú potom ešte ztraty tie, ktoré ich stihly na mandžurskom bojišti.

Zprávodajca parížskeho Le Journal-u z Mukdenu píše zaujímavé veci o zašatení ruskej armády. Vojaci do septembra minulého roku mali len letné šaty, teraz už ale majú zimnú uniformu. Pramované kabáty a čiapky lifrovali čínski liferanti z Mukdenu. Skoro každý kus odevu zhotovili na okolí Mukdenu, z čoho mali čínski liferanti veľký ošoh, krem toho prišlo k zárobku aj tých 40.000 mandžurských domorodcov, ktorí sa pred vojnou utiahli do hlavného mesta. Otázku kuriva ale nevedeli tak dobre riešiť. Poľné kuchyne, pece, nemocnice, kancelárie a podzemné ležiská spotrebovaly ohromne mnoho kuriva. Predtým jantajské bane dávaly dosť uhlia Rusom, ale odkedy sú tieto bane v rukách japonských, uhlia majú so dňa na deň menej. Fušinské bane, ktoré ležia od východu na juh, sú nepatrné. Ostatne baňská spoločnosť, vidiac že sa Japonci približujú, zastavili prácu. Dreva je málo, lebo južná Mandžuria má veľmi málo lesov. Ruskí vojaci v treskúcej zime, aká panuje teraz na bojišti, popálili celé chalupy mandžurských domorodcov, ktorí ušli pred vojnou do Číny.

Dľa petrohradských zpráw velenie nad druhou ruskou armádou namiesto generála Grippenberga prevzal general Kaulbars. Generál Kaulbars dosavád viedol prvú ruskú armádu, ktorá stála oproti centru japonskej armády.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bělabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Chýr z Hory Levočskej.

Často sa uverejňujú v týchto novinách chýry zo Spiša. Nebude tedy od veci keď tu aj ja jedon spišský chýr uverejným, a síce z toho najznamenitejšieho a najvelebnejšieho miesta tejto stolice, totiž z Hory Levočskej. Je síce tento chýr, aneb udalosť, nie celkom najnovšia, lebo sa udala ešte v jaseňi, ale dosť je na tom, že sa udala, a je ona veľmi strašná.

Každý ctiteľ Panny Marie, ktorý zaujímavé dejiny Hory Levočskej čítal, vie o tom že je Hora Levočská Matky Božej vyvoleným miestom od vekov dávnych. Obľúbila sebe Maria túto Horu spanilú za slávne svoje sídlo, z lásky k nám, aby tu čo milostivá Kráľovna naša uprostried nás stále prebývala, biedy a trápenia naše videla, a nám pomáhala. Keď tu ľud náš, zvlášť nábožný ľud slovenský k tomuto bohatému prameňu milosti putoval a tú veľikú svoju dobroditelku uctieval, so závisťou na to hľadel diabol — tento náš nepriateľ všetko možné činil, aby ju tu o jej úctu, nás ale o jej dobrodenie a potechu pripravil. Popúdil v čase oproti nej svojich privržencov, a povzbudil ich k tým najhroznejším skutkom, že nielen od vieri katolíckej odpadli, ale mordovali a vyhánali kňazov, búrali oltáre atď. Aby ale tento pekelník bol úctu Panny Marie na tejto Hore celkom zničil, priviedol to tak ďaleko, že odpadla od vieri katolíckej celá nevďačná Levoča, a úradne bolo zakázané pod pokutou 12 zlatých na Horu k Matke Božej putovať.

Ale sa tento chytrák o svojej závisťi veľmi sklamal. Mnohým ľuďom síce poškodil, úctu Panny Marie tu ale neprekazil, lež tým viac upevnil. Keď bolo zakázané na Horu k Matke Božej putovať riadnou cestou, putovali k nej verní jej ctitelia cestami bočnými za 126 rokov, a tento príklad predkov našich slúži nám k potešeniu, a k tým väčšiemu povzbudeniu k úcte a láske oproti nej, Matke tejto našej milostivej. Žiadna závisť diabolská našu lásku k nej neprekazí a neuhasí. Za príkladom predkov našich putujú

dnes k Matke Levočskej tisíci a tisíci ľudia, ba za šťastných sa pokladajú, keď môžu jej spanilú tvár vidieť, a na veľkolepej jej tu slávnosti prítomnými byť.

Že na to so závisťou hľadá diabol aj teraz, to dokazujú jeho diabolské špehúnstva. So závisťou na to hľadá, že sa tu úcta Panny Marie z roka na rok potešiteľne vzráha; že sa úcta Panny Marie Levočskej v novinách ohlašuje; že k jej slávnosti vozievajú pútnikov celé osobitné železničné vlaky, a zvlášť so závisťou hľadá on na to, že ctitelia Panny Marie Levočskej žiadajú seba na tejto jej obľúbenej Hore vystaviť jej nový krásny chrám, kroz ktorý ona má byť slávne uctená. Jedno ráno našli obyvatelia levočský v troch kapličkách pri ceste na Horu levočskú vedúcej, sošky Panny Marie atď. na kusy polámané, semtam porozhadzované a v kapličkách plno kameňa. Je to skutok ozaj diabolský, ktorý nemohol vykonať ten človek posedlý diabľom, aby Matku Božiu čo najviac potupil a jej cti poškodil. Len že nepodarilo sa mu toto zotupovanie: sklamal sa bezbožník veľmi.

Máš vedieť, že odteraz na Horu levočskú k tejto od teba tak zpotupenej Matke Božej s tým väčšou horlivosťou budeme putovať. S diabolským svojim bohoruhačstvom si poškodil len sám sebe. Potupa, ktorou si chcel Matku Božiu potupiť, padla na teba, do tvojho svedomia, ktoré ťa bude hrísiť nielen dokúď živý budeš, ale na veky. Skrivaš sa jako Kain, ale sa pred okom Božím neskriješ. K tej Matke Božej, ktorej si údy jej lámal, budeš jednúc — a to o krátky čas o pomoc volať, keď budeš pred súdnou stolicou jej Syna stáť. Beda ti na veky keď to nenapravíš.

Viem, že sa ctení čitatelia nad tým pohoršia, že sú v Levoči taký ľudia, ktorí to vykonajú. Je to smútnne. Keď Mariu milujeme, hľadme jej túto potupu vynahraď. Zhanobené kapličky dá opravíť na svoje útraty jeden levočský duchovný, ktorý niekedy tieto sošky do všetkých kapličiek sám zapatril. Pre nás ale najlepšia vynáhrada bude tá, keď sa pričínime, aby sa čím skôr začal stavať svätý jej chrám na tejto Hore, ktorý ona tak túžebne od nás očakáva. Učiňme jej tú radosť a vynáhradu za toto tak strašné jej zpotupenie. Veď je Maria naša milostivá Matka. Potupa jej učená týka sa aj nás, čo jej dietok. Čas je už, aby sa chrám tento stavať začal, a nemôže sa to stať, dokúď niet sosbieraných aspoň 50 tisíc zlatých. Stavba tohoto kostola — okrem vnútorného zariadenia, je vypočítaná na 85 tisíc zlatých, a je do teraz sosbieraných ešte len asi polovica. Kolko tu ešte chybuje?

V mene tejto milovanej, tak zpotupenej Matky našej Levočskej vás prosíme drahý jej ctitelia, tu a za morom, prispejte s vašou almužnou, aby

sa už toho roku tento chrám stavať začať mohol. Milodary treba poslať k rukám veľkom. pána opáta-farára levočského. *Kompanyik Czelesztin, Lócse.* (Szepesm.)

Keď sme uslyšali hlas z Hory Levočskej túžbu našej Matky Kráľovny nebeskej.

Umieňme si spolu túto túžbu splniť, milodarmy svojimi stánok jej postaviť.

S.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

V terajšom čase aj v Somarovcach najde sa múdry človek, ako by sa nenašiel v našej dedine. Aj u nás múdri ľudia tak cítili sa byť doma, ako korheľ v krčme, a že Bublavú vzdor tomuto neznajú ľudia tak dobre — ako menej chyrné obce, tomu je príčinou tá okolnosť, že v novšej dobe veľmi málo mladíkov dávajú naši do vyšších škôl, ba ako prišla na jazyky história Jakuba Vrabec, nenajde sa človek, ktorý dal by syna svojho za pána učiť.

Na posmech obrátil celú dedinu, nie preto, že by sa nebol učil, lebo však mal rozum jak britva ostrý, a papuľu ako mlyn, tak že keď doniesol ju do pohybu, nedaj Bože zastaviť ju. Slovom, bol taký chlapčisko, o ktorom časom celá krajina bude vyprávať.

Lenže nestalo sa to tak, a že bublavčania sklamali sa v Jakubovi, tomu bol príčina Matej Bakula, do ktorého prašiny natislo sa toľko múdrosti, že zostal plešivým od nej.

Nuž tento Matej Bakula veľmi špatne pochopil so svojim krstným synom, ktorý neskôr oboch zamárnil.

Tak sa stalo, že pán organista nahovoril starého Vrabca, aby dal syna svojho vyučiť. Tento potom šiel ku kmotrovi Matejovi Bakula, a vyzozprával mu, čo mieni s Jakubom, a pýtal radu od neho. A kmotor Bakula otvoril dvere na múdrej svojej kotrbe, a povedal, že úmysel Vrabcov je dobrý, lebo že Kubík je múdry rozum, tomu tesná je Bublavá. Nebude tomu ani päť rokov čo Kubík zahaňbí professorov svojich, len to je chyba, že chlapec nenie poriadne vyrostený. Ako čo by ani nepatril do rodiny. Ostatné deti sú tlsté, pevné a červené, Kubík ale chudý a cintľavý, že by ho poriadny vietor na mílu odniesol, ani by sa nepresilil. Nuž ale aj na to je liek. Treba mu najst v meste taký dom, kde mu nielen kost dajú, ale aj jiesť poriadne.

— Za peniaze čo by nedaly, mieni Vrabec.

— Čerta dajú. V meste toľko je hladošov, ako na holomnici pliev.

— Tak nedám chlapca ani ku krajčírovi ani k čižmárovi.

— Vieš čo kmotre, najdi mu taký dom, kde držia lichvu, povedal Bakula.

— Prečo? pýtal sa Vrabec.

— Len rozmýšľaj, zaraz uhádneš. Vieš, kde lichvu držia, tam doja, a kde doja, tam je mlieko, tvaroch a maslo, a toto vychová žiaka, ale nie knihy a ustavičné učenie.

— Hovoriš volačo kmotre, mienil Vrabec, len že či je v meste taký dom?

— Že či je? Ako by nebol. Videl som ja v meste dosť kráv, vyhľadáme jejich gazdov a bude. Až nechceš ísť, pojdem ja, Kubík zaslúži to odomňa. Však som mu krstným otcom, alebo čo. Najdem mu taký dom, kde ho budú na rukách nosiť. Ja som majster na také veci.

— Dobre! Tu je ruka, povedal Vrabec. Hneď zajtra môžeš ho odviesť.

— Tak sa stalo, Matej Bakula vyložil na voz Kubíkov kufor a periny, potom jeho a jachali do Gylova. Tam Matej úplne dva dni hľadal miesto pre chlapca. Niekde ho vysmiali, inde vyhodili, ale on dotedy chodil, až neumiestnil Kubíka. Doma potom takéto počty vydával kmotrovi z cesty:

— Počúvaš kmotre, fažko to šlo, a bouprisám, keby to nebol býval môj krstný, nebol by sa chytil na to. Ty ani neveríš, koľko všeliakých bedárov býva v meste. Vedel som, že biedy je až vyše práva, ale žeby jej toľko bolo, koľko som v Gylovej videl, to som na môj hriešnu nemyslel. Aspoň len na krátko rozpoviem ti to, čo som tam zkusil.

— Samé uši som kmotre, len vyprávaj.

— S tým počnem, že na konci mesta asi päťdesiati ma popadli a ponúkali mi domy, kde žiakov držia. Ja však nedal som sa oklamať, ale jednoducho som im povedal, že ja chlapca len do takého domu dám, kde držia lichvu. To si mal vidieť, ako hlúpe pozerali na mňa, ako čo by z druhého sveta bol prišiel.

Tu ako som vkročil do jedného domu, potkol som sa na deravú čižmu. Čo? pýtam sa sám seba, k čižmárovi som poblúdlil, veď ak dobre viem, čižmári nedržia lichvu. To isté povedal tom nahlas gazdinej.

— Ako by sme nadržali lichvu — odpovedala mi ona — mám dve ulešené prasce, s tými môže sa hrať mladý páňko, koľko len bude chceť.

— Nuž, čo myslíš kmotre, čo som urobil?

— Nuž čo?

— Zahrešil som tak po vojensky a ukázal som chrbát majstrovej a jej prasatom. Šiel som inde a zaklopal som u jedného sytára. Povedal som mu, čo chcem a predniesol som mu aj podmienky moje. Na to on poznamenal, že každé fašiangy zvykol brava klať, a vtedy je uňho panský život. Klobások, huriek a šuniek toľko má, ani na streche šindla. Oslisko! Myslel, že to uverím. Ako keby z jedného brava celé mesto nasýtiť mohli. Cigánil huncút, preto som aj ušiel od neho.

— A teraz hádaj ku komu som poblúdil — pýtal sa Bakula.

— Nuž kde?

— K fískálovi. No, ďakujem pekne. Na prvý pohľad vedel som, že u toho nenie ani kravy, ani ovce, aj som sa pekne-krásne odporúčal.

Takto prešiel prvý deň. Všetko som proboval, ale nepodarilo sa. Čo tu robíš? myslím si, ak aj zajtra budem marne chodiť po meste, nebude inšie zbývať, ako zpakovať Kubika a doniesť ho späť. No, ale už takú haňbu nezdržím! Na druhý deň popustil som voľačo z požiadavôk a v jednom dome, kde len mačky držali, pustil som sa do jednania s gazdom.

— Mnoho myší chytia tie vaše mačky? — pýtal som sa zvedavo. — Lebo vieš kmotre, kde je veľa myší, tam je aj zbožie, a kde to majú, tam veru nekupujú múku na kilá.

— Horkýže chytia — odpovedal gazda. — Veď to nie sú také krvožíznivé bestie, aké na dedine mávajú. Ja mačky len na to držím, aby kišasonky mali sa s čím hrať.

— No, tedy nech sa len hrajú — povedal som a jachal ďalej.

Pochodil som ešte pár domov, ale všade tú istú biedu som našiel. Nikde ani len teliatka nemali. Či nemám ja tedy pravdu, keď poviem, že v meste len samí žobráci bývajú.

— Ale povedz že už raz kmotre môj, u koho že si nechal Kubika? — pýtal sa Vrabec netrpezlivo.

— U takého človeka, ktorý drží veľa psov.

— Psov?

— No áno psov. Čo sa čuduješ nad tým? To bolo najlepšie miesto medzi všetkými. Pomysli si len, na konci jednej ulice prišiel som do jedného domu, a keď som sa dopytoval na zvierence, domový pán chytil ma za ruku a viedol čez dlhý dvor k jednej stajni. No kmotre, to som jakživ nevidel, čo tam bolo. Pes na psovi, aký je len na svete. Malý, veľký, čierny, biely, strakavý a kto vie aký. Brechali, štekali, zavijali, hrýzli sa, skácali jedon do druhého, že som div neohluchol od kriku a nezblaznel od strachu. Zrazu som sa odhodlal, že Kubinu tam nechám, lebo kto má toľko psov, len nemôže byť iný, ako poľovník, a kto je poľovník, ten má mäsa až prez hlavu, veď nekoštuje ho iné, len kaplu olova, a tak Kubik môže jesť toľko mäsa, koľko sa len vmestí doňho. Keď tam nie, tak nikde nestučneje.

Starý Vrabec poďakoval sa kmotrovi, že bol taký starostlivý a celkom sa uspokojil. Asi o dva mesiace vybral sa do mesta, že navštívi svojho synka. Od kmotra dozvedel sa, ako volajú toho gazdu a kde býva, a skutočne ta aj trafil, ale pre lepšiu istotu, prv než by bol do brány vkročil, opýtal sa jedného tade idúceho človeka, či tu býva pán Ondrej Medveď, poľovník.

Oslovený dal sa do hlasitého smiechu.

— Poľovník? Aký poľovník? Tu býva šarha, keď chcete vedieť — a šiel ďalej.

— Šarha! — skríkol Vrabec a ako šialený vbeho

do domu. V pitvore sa stretol s domovým gazdom, ktorého sa pýtal:

— Ste vy šarha, alebo poľovník?

— Šarha, ináč šinter, prosím ponížene — odpovedal mu gazda.

— A u vás je na hospode môj syn Kubik Vrabec? — pýtal sa ho ďalej.

— Áno, prosím ponížene. A vy ste jeho otec? Ach, vítajte pane Vrabec. Teším sa, že mám to šťastie poznať vás. Nech sa vám páči ísť do izby. Zaraz dovediem Kubika. Lúbi sa hrať so psí, istotne aj teraz je pri nich. Viete, u mňa najde sa vždy taká zverina. Ktorý pes na seba nemá odznak, toho chytím a je u mňa, až kým si ho majiteľ nevymení. Chlapcovi je tu veľmi dobre, a veru už aj ztuchnel.

A šarha pravdu povedal, lebo Kubik práve vtedy dobehol, otec videl, že nenie taký mizerný ako bol doma, ale pekný, červený a vypasený.

Ale otec nehľadel na to. Hnev ho docela zaslepil. Zavrieskol naňho, aby sa zaraz pakoval, lebo nechce mať z neho šarhu. Vezme ho domov, nech pracuje tak okolo gazdovstva ako aj jeho bratia.

A čo povedal, to holo povedané, nepopustil z toho ani za mak, a tak Kubik dostal sa domov. Prvá robota starého Vrabca bola, že povadil sa s kmotrom Bakulom. Nadal mu do somárov, všetko mu povedal, len to nie, že je statočný človek.

— Tvojho chlapčiska daj do hospody k takému poľovníkovi — povedal konečne a pleskol dvermi.

— A predsa aj šarha je poľovník — vyhovárал sa Bakula.

— Tvoja prašina sprostá je poľovník — odsedol na to Vrabec ešte v bráne. — Plešivý si, ale za to len otruby máš v prašine.

S tým koniec bol rodine, lenže dedinčania dozvedeli sa, prečo sa pohnevali kmotrovia, a radšej zastali Vrabca, ako Bakulu, takže tento ztratil všetku česť, ba aj z boženictva ho zhodili. Zlé jazyky rozniesly potom históriu po celom okolí tak, že dostala sa aj do novín, aj do mojich uší, a takto prišli do chýru Somárovce. Od toho času nedali deti svoje do vyšších škôl.

Kto chce dopáliť Somárovčana, ten nech sa ho len opýta:

— Aj šarha je poľovník?

Ale radím mu, nech uteká ako mu duša stačí, lebo veru vidly, kyjak, lóvč, alebo sekera ani vtedy nebude ďaleko od neho.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spofahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a sice veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spofahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézet» v Budapešti.

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom príjmem láskavé príhlasy o knižočky «*Tridsaťročné jubiléum farárskeho úradovania*» a na «*Odrobinky svadby kánigalilejskej*», ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dľa možnosti ale aspoň 40 halierov. Chudobní moji farníci každú nedeľu modlia sa za všetkých dobrodinčov, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadení nového kostola.

V Lutišiach, dňa 6. febr. 1905. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam
Ján Greben, farár.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	---	---	---	4 koruny
na pol roka	---	---	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	---	---	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

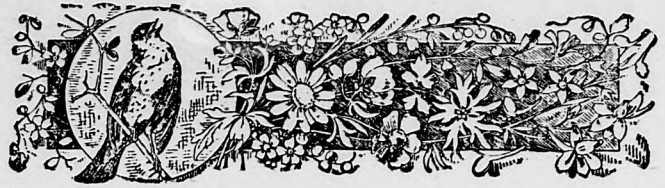
Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Krest'an» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Popri pľúcnych chorobách bezprostredne žalúdočkové choroby sú tie, ktoré sú medzi ľuďmi najväčšmi rozšírené a ktoré obavy zapríčiňujú. Dôkazom toho je aj to množstvo liekov v úžitku sa nachodiacich, z ktorých pravda nie mnohé zodpovedajú svojmu cieľu. A preto pri volení týchto liekov buďme opatrní a len ku vyrobovaným liekom sa utiekajme. Tak dávno pre každého sa hodiaci liek, kto — aby sme s ľuďmi povedali — trpí na «žalúdok» tvoria «*Brádyho žalúdočkové kvapky*», a ktoré obecenstvo od desaťročí pod všeobecným menom «*maria-cellské kvapky*» najlepšie pozná, ktoré pre ich tvoriacu chuť k jedlu a posilňovanie žalúdka sú už svetočýrnym liekom. Že aby sme teda len tieto a nie padelaniny dostali v lekárňach, vždy a rozhodne žiadajme len «*Brádyho žalúdočkové kvapky*».

Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh usporiada dňa 19-ho februára roku 1905. v miestnosti Kruhu (Mária Terézia-ter č. 16.) *Fašiankovú tanečnú zábavu*, na ktorú s úctou povoláva riaditeľstvo. — Začiatok o 8. hod. večer. Vstup voľný. Tancujúci musejú si obstaráť odznaky ku tancu.

CHÝRNIK.

Krstenie v kráľovskej rodine. Z Viedne oznamujú, že novonarodené dieťa arcikniežata Leopolda Salvatora a arcikňažny Blanky pokrtili v sobotu predpoludním o 11. hodine. Krstným otcom novonarodeného kniežata je jeho veličenstvo kráľ. Pri krste prítomní boli: dedič trónu Franc Ferdinand i s manželkou, arcikňažna Maria Jozefa so svojimi synami, arcikňažny Maria Terezia a Maria Annunciata, arciknieža Franc Salvator a arcikňažna Maria Valeria. Jeho veličenstvo kráľ došiel na krst o 11. hodine. Novonarodené knieža dostalo pri svätom krste mená Franc Jozef Karol Leopold atď.

Pápežské vyznačenie. Pápež Pius X. Jozefovi Kuglerovii mestskému sudcovi budapeštianskeho tretieho okresu udelil cirkevný rád «*Proecclesia et Pontifice*» (za cirkev a za pápeža). Rád odovzdal vyznačenému sudcovi v nedeľu dňa 12. februára Adam Ott, ujľakský farár.

Narodeniny knieža-primasa. Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary dňa 12. februára svätiteľ svoje 73-ročné narodeniny, z ktorej príležitosti vyhladaly ho mnohé osobnosti a deputácie a mu blahoželaly.

Smrť. V Spišských Gňazdoch zomrel tamojší farár Jozef Pumpéry po dvaročnom smutnom chorľavení a po pobožnom prijatí sv. sviatostí v 70. roku života a v 46. roku kňazstva svojho. Nebohý bol predtým farárom v Lechnici a v Majerkách.

Knieža Eitel Fridrich — rakúsko-uborský kapitán. Z Viedne sdeľujú, že jeho veličenstvo kráľ vymenoval pruské knieža Eitela Fridricha za kapitána 34. pešieho pluku, ktorý nosí meno nemeckého cisára Vilhelma II.

Na miesto svadby — pohrab. Z Čongrádu sdeľujú, že Ludvik Zsiros šiel so svojou nevestou Alžbetou Donkovou v nedeľu ráno z blízkej tane do Čongrádu, aby sa s ňou sosobášil. Aby boli čím skôr v meste, šli cez ľad rieky Tisy. Na nešťastie sa ľad prelomil a sľúbenci padli do vody. Mladoženícha podarilo sa oratovať, ale nevesta sa utopila a tak na miesto sobášu mala pohrab. Smutný prípad vzbudil veľkú sústrasť.

80.000 korún na dobročinné ciele. V Košiciach zomrela minulé dni vdova po nebohom Karolovi Arduserovi a svoj majetok, ktorý obnáša asi 80.000 korún, poručila na dobročinné a kultúrne ciele. Medzi iným na opravenie košického stolného chrámu zanechala 10.000 korún, Kruhu Kazynczyho 10.000 a na pomník Franca Rákóczyho II. 4000 korún.

Spadol rýchlovlak. Z Milvankee (Spojené Štáty severo-americké) oznamujú, že do Milvankee idúci rýchlovlak jachal práve cez jeden nad priepasťou visiaci most,

Obraz z rusko-japonske vojny.

keď odrazu posledných osem vozňov vlaku sletelo do hĺbky. Nešťastie zapríčinilo udajne to, že sa zlomily koľajnice a vozne sa vyšinuly.

Hrozná vražda sa udala v Odesse. Minulé dni v noci vlámali sa lúpežníci do obchodu firmy Inbers. Lúpežníci troch nočných strážnikov po tuhom boji premohli, zahrdúsili a potom im vyklali oči. Zbojníci chceli zatým vylámať i pokladnicu, no vojenská patrulla ich zbadala, načo však lúpežníci ušli. Odvážlivých lúpežníkov ešte posiaľ nechytli.

Samovražda z politických príčin. Z Triestu sdeľujú, že v meste Udine spáchal minulé dni samovraždu súkromník Anton Bonicielli, ktorý má 5 detí. Bonicielli spáchal samovraždu z politických príčin. Upodoprievali ho totiž že on prezradil triestskej policii, že v miestnostiach Telocvičného Klubu sú schované bomby. Preto ho talianske obyvateľstvo bojkottovalo. Toto Bonicielli nemohol sniesť a sa otrávil.

Osudné sankovanie. Z Chtelnice (nitrianska stol.) oznamujú, že dňa 7. februára 12-ročná dcérka tamojšieho obyvateľa Pavla Šišku vyťahla svoje sánky na jeden kopec a spustila sa dolu. Sánky vrazily do jedného plotu a nešťastnému dievčaťu plot rozpáral brucho. Lekár síce zašiel brucho nešťastnému dievčaťu, ktoré sa však ťažko vylieči.

Hrozná rodinná dráma. Jedon dávný obchod zavreli v piatok ráno (dňa 10. februára) v Baross-ulici a na dvere vyvesili ceduľku s nápisom: Pre smrtný pád je obchod zavretý. Tento smrtný pád je jednou z najhroznejších tragédií, ktoré sa v poslednom čase v hlavnom meste udaly. Obeta je jedon obchodník, ktorý bol voľakedy bohatý, všeobecne vážený, v poslednom čase prišiel ale o majetok. Obchodník volá sa Franc Horváth a v Baross-ulici pod č. 56. mal obchod, on ale býval na trefom poschodí susedného domu na okružnej ceste pod č. 58. Z počiatku mu šiel obchod dobre, neskôr ale upadol, tak že len pomocou jedného svojho priateľa vedel obchod udržať. Potom sa mu za istý čas zase lepšie vodilo, tak že aj vyplatil priateľovi svojmu dlhý. No ale ani toto netrvalo dlho, lebo sotva sa zo starých dlhov vymohol, obchod mu zas šiel horšie, narobil nové dlžoby a konečne, keď mu ani toto nespomohlo, odhodlal sa, že seba aj svoju familiu zničí z tohto sveta. Vo štvrtok večer posiaľ svoju ženu do divadla a keď sa žena navrátila domov, on sa tak robil, jako by spal. Žena nič zlého netušiac, ľahla si tiež a v tej istej izbe spala aj jeho dcérka a dvaja synovia. Po polnoci okolo 2. hodiny Horváth vstal

z postele, chytil revolver a tri razy strelil na svoju ženu. Všetky tri výstrely trafily ženu do hlavy. Jedna sa jej zaryla do čela, druhá ju ranila na škraný a tretia na slychoch. Zo sna prebudená žena s hrôzou videla, že muž chce zabiť ju a deti. V hroznej boľasti len toľko vedela povedať:

— Jestli ma chceš zastreliť, namier lepšie a nemuč ma takto!

Ale teraz zúriaci človek už nepočul tieto slová, ale obrátil sa proti dcérke, strelil do nej, ale guľka zaryla sa do perín. Dvaja synovia zatiaľ ušli von a Horváth priskočil k obloku, otvoril ho a streliac na seba hodil sa s tretieho poschodia na chodbu. Ťažko ranená žena ponáhľala sa k obloku, aby muža zachránila. ale už bolo neskoro. Krvácajúca žena sbehla ešte dolu na ulicu, vrhla sa na hrozne dodrúžganú mrtvolu svojho manžela a tam zamdlela. Nezadlho dobehli na miesto nešťastia dobrovoľní ochrancí, ktorí nešťastnú ženu zaviezli na kliniku, kde ju teraz opatrujú. Lekári majú nádej, že ostane pri živote. Mladší brat Horváthov, keď sa dozvedel o hroznom nešťastí, hneď sa ponáhľal na bratov byt a jeho deti vzal pod svoju opateru. Vo vačku Horvátha našla policia listok, v ktorom obchodník píše, aby ho pochovali vedľa jeho dietok. Z tohoto vidno že mal v úmysle usmrtiť celú svoju familiu. Na žiadosť familie zosnulého vrchnosť nedala pitvať samovraha. Horvátha pochovali v nedeľu popoludní na cintoríne pri Kerepešskej ceste.

Zamrzol ľadový medveď. Nie každodenná vec sa stala minulý týždeň vo zverinci v Čikágu. Jedon deň totiž našli mohutného ľadového medveďa v menažerii zamrznutého. Takmer neuveriteľný je chýr, že obyvateľ studených polárnych krajov, kde panuje celý rok zima, vo zverinci zamrzol. A predsa sa to stalo. Ľadový medveď bol už 23 rokov väzňom čikágskeho zverinca a za tento čas celkom zmenil svoju náťuru, tak že správca menažerie chcel dať zaviesť medveďa prezimovať do teplejších krajov. Ale minulé dni nastúpila v Amerike 20—30 stupňová zima a tak ľadový medveď napriek jeho letnej bunde zamrzol.

Hrozný zločin vyšiel na javo v obci Silaš pri Buziáši (temešská stolica). Od jarmoku v Buziáši zmizla silašská obecnia baba Vilma Papova, ktorá šla na jarmok s dvesto korunami a od tých čias ju nevidel nikto. Žandarmeria zatkla tieto dni cigáňa Jána Datku, lebo sedel vo dne v noci v krčme a mal pri sebe mnoho peňazí. No cigáňovi pošastilo sa ujst. Žandári prekutali na to budú rodičov cigáňa Datku a našli v zemi zakopanú

Kto na svoj majetok záložnú požíčku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utca 2. (svoj dom)**. Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požíčku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požíčky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požíčkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požíčkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požíčky spojené. — Požíčky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požíčky na 5% a na 4¹/₂%-tové požíčky bez všet- kého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požíčka zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

mrtvolu zmizlej ženskej. Mrtvola bola hrozne dopichaná. Úskoka stopujú po celej krajine.

Sekvestrovaná štátna pokladnica. Tieto dni pred poludním dostavil sa do daňového úradu v Kečkeméte súdny exekútor a sekvestroval pokladnicu. Zriedkavý prípad udal sa z nasledovných príčin: Pravotár Desider Huszár dal sekvestrovať plat na bytné jedného štátneho úradníka. Úradník odtedy zomrel, ale v ministerstve boli stiahli z úradníkovho platu menej, než bolo treba na vyrovnanie dlhu úradníkovho. Preto fiškál zapravotil äár a pravotu i vyhral. Ačpráve proti výroku zadali appelláciu, žalobník dal sekvestrovať pokladnicu daňového úradu, aby si zabezpečil svoju požiadavku. Daňoví úradníci ale hneď telegrafovali ministromi pravosúdia, aby pokladnica bola oslobodená z pod sekvestra.

Každému nenie doma najlepšie. Pred niekoľkými týždňami ušiel zo Šiklóšu (stolica Baranya) so svojou milenkou istý Štefan Szalay, ktorý takto v najväčšej biede zanechal svoju veľkú famíliu. Szalay chcel ujsť do Ameriky, aj došiel so svojou milenkou do Fiume, ale bojac sa dlhej morskej cesty, myslel si, že načo ďalej isť, keď môže aj vo Fiume ostať, však ho tam tiež nikto nepozná. Lúboštný pár teda zostal vo Fiume, najal si tam byt a ponevác Szalay dostal u jedného bednára prácu, pokojne tam žili. Lenže dlho netrval tento blažený život, lebo opustená žena dala svojho neverného muža kurrentovať a tak sa stalo, že fiumánska polícia chytila Szalayho a odsúpovala ho do Šiklóšu. Lúboštný pár môže teraz bedákať, že predsa len nenie «doma najlepšie».

Vykázali poľských hercov. V Pozňani, jako nemecké časopisy sdelujú, bavila sa nedávno jedna poľská divadelná spoločnosť, ktorá vydržovala aj predstavenia, lebo jej dala k tomuto zdejšia polícia dovolenie. A predsa pred niekoľkými dňami jedného herca a štyri herečky vykázali z Pozňane. Správca spoločnosti a viac popredných Poliakov šlo na to na políciu a žiadali, aby polícia odvolala nariadenie, čo sa ale nestalo a hercov dala vrchnosť odsúpovať do ich rodného miesta, do Ruska a do Rakúska. Poliáci v Pozňani sú veľmi rozhorčení, lebo vedia že hercov vykázali iba preto, aby poľská divadelná spoločnosť nemohla vydržovať predstavenia.

Zhorela fabrika Z Brna oznamujú, že kollokovičká cukrová fabrika minulé dni zhorela. Škoda, zapríčinená požiarom, obnáša asi jedon million korún, ale sa poistením vynahradí.

Ušiel do Ameriky kupec. Nitriansky kupec Jónáš Latzer, nevedel už od dávna platíť. Asi pred troma týždňami vzal so sebou väčší obnos peňazí pod tou záminkou, ide že tovar kupovať a zmizol. Jeho familia dostala tieto dni list, v ktorom jej dáva na vedomie, že sa šťastlivo dostal do Ameriky.

*

Jeden pokus nech urobí každý s povestným Fellerovým Elsa-Fluidom. Tento mimoriadne príjemne voňajúci prostriedok už mnohým ľuďom vrátil zdravie, ktoré považovali už za ztratené. Obdivuhodným účinkom pomáha rýchle a isto lieči skoro všetky choroby, jako:

zimnicu, reuma, bolenie hlavy a zubov, žalúdkovú nemoc, koliku, trhanie, kašeľ, influenzu atď. atď. 12 malých alebo 6 duplovaných flášiek Fellerovho Elsa Fluidu za 5 korún franko zašle dorábateľ Eugen V. Feller, lekárnik Stubici, Templom-uteza 18. szám (záhrebská stolica). — Varujme sa napodobnenín! Pred padelaninami, ako na pr. Luisa-Fluid alebo Krautergeist, Gold-Elfe-Fluid, Inda-Fluid, Svjetovi Fluid, atď.

Blahorodí páni dobrodincovia a panie dobroditeľkine!

Na úpetí vznešeného vrchu Trochkorún, pod Pini-nami, blízko pretoku Dunajca, leží rimsko-katolícka dcéra, filiálna obec v Galícii, Nižné Šromovce, patriaca do fary Krošcienko nad Dunajcom okresu novo-targského. Súc tak postavená v ukrytom kútku, jako keby strážcom našej spanilej reči a našej spasonosnej viery, skrze vrchy Pini-niny, od strany poľskej celkom odtrhnuté; takže tamojší obyvatelia, jestli chcú ku službám Božím do matky kostola ku návšteve isť, musejú — jestli je možno — cez Dunajec, v protivnom páde ale cez uhorskú stranu, na Nedicu a Čorstin, 26 kilometrov ďalekú cestu urobiť.

Vysoké cis. a kráľ. ministerstvo, uznajúc obtížne položenie toto, už pred rokami ku cieľu tomu kňazskú expeditúru (kaplátku) založilo. Ale kdeže má duchovný pastier služby Božie konať a slovo Božie hlásať?

U nás jesto síce jedon pred 359 rokami postavený maľučký a pre veľký počet veciacich nedostatočný a to len drevený kostolík, i to ale v jakom položení?

Čo sa má tu ohľadom tejto veci robiť? Či snád pokojne ruky svoje krížom založiť a popri tom lamentovať? Alebo sa viac rokov sbierky milodarov, z ktorých možno po sto rokoch naši potomci na dobre usporiadanu službu Božiu mysleť môžu?

Niet len jeden Boh, len jeden spoločný Otec náš nebeský, a my všetci dietky jeho, bratia i sestry. Z tej príčiny obraciame sa s našou dôverou na vás blahorodí páni a panie s tou najponiženejšou prosbou, aby ste sa nad nami sľutovali a nám aspoň jedným kameňom pri stavbe tejto svätiny láskave ku pomoci prispeli, ktorá ku cti Božej a ku pamiatke Panny a mučednice svätej Kataríny má byť vystavená.

My tedy biedni, na seba zanechaní, nie sme vstave tento u nás tak veľmi potrebný dom Boží vystaviť, tým menej, ponevác každorene nešťastím vody, ohňom stíhaní bývame.

Vzdor toho, že so všetkých strán o almužnú a podpory vyzývání bývate, nezavrhnite ani našu, na vás upravenú a poníženú prosbu.

Milodary budeme v «Krešťane» uverejňovať.

Dané v Nižných Šromovciach, ostatnia pošta Krošcienko (Galícia) nad Dunajcom.

Stavebný výbor:

Kňaz Ján Kviatkevič, Andrej Borzacky, Vojtech Cichoň, Stanislav Drohojovský.

DOPISY.

Zo Svätého Kríža (tekovská st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Predsa už ráz zasvitlo aj v našom novobánskom okrese; už sme aj my ľudáci odzvonili liberálom novobánskeho okresu za ktorým tak veľmi banujú liberáli, ako keď teľa od kravy odlúči. Už sa prevrhol liberálom masťný hrniec.

V zákone tak stojí, že pri voľbách neslobodno nikomu dávať piť alebo podplácať, no naši páni liberáli na ten zákon nedbajú nič. Try týždne pred voľbou už chodili po okrese kortešovať a aj tú slopanicu dávať, aj podplácať a židáci robili všeliaké hostiny pre liberálnych voličov. Takýchto voličov sa ešte najde aj u nás, ktorí len za tú slopanicu si volia liberála za ablegáta. Týchto tak oslopaných voličov kandidát chodil pred voľbou z dom do domu ako nejaký kominár keď chodí kochy vymetať. My ľudáci sme nepili ani nekortešovali. Náš kandidát keď prišiel na stáciu (žel. nádražie) do Sv. Kríža, my všetci ľudáci sme ich slávne privítali a aj slávne zvíľazil pán Karol Wildfeuer.

Ľudák.

***

Hornia Trnavka (tekov. st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Už som prežil 70 rokov, pod tým časom sa mi ušlo dosť mnoho radosti, ale som mal aj mnoho trpkosti. Lež toľko radosti som ešte nepocítil jako teraz 26. januára, keď som počul, že je zvolený náš ľudový kandidát pán dr. *Karol Wildfeuer*. Nielen že som sa ja radoval, ale každý človek v našej obci. Už či starý, či mladý prejavuje tú najväčšiu radosť a vďaky vzdávajú tým gazdom, ktorí mali vóta, že všetci hlasovali na ľudového kandidáta.

Ale Bohu žiaľ, našli sa aj takí čo len za tú žranicu išli hlasovať. Ja sa len veľmi čudujem našim občanom, že si oni vždy len takých ľudí volia za rychtárov. Mohli sa už naučiť pri Kartalovi, ako im gazdoval, čo bolo poznať po jeho šesteročnom rychtárení. Čo sgazdoval, to vy viete sami!

Ďalej sa vás pýtam milí občania, čo vám sgazdoval terajší rychtár; ako vám robí pri cachovaní dreva, koľkú máme árendu obecnú za zeme, za lúky, od obecného domu, a či z toho poznáme volačo: veru nič.

Aj teraz pred tymito voľby dal si povolať celú obec

a tak ich naprával na tú liberálnu stranu. Chlapi ale mali lepší rozum ako rychtár, tak mu všetci odišli preč a on ostal samotný.

Tiež ma menej nemrzelo, keď som počul, že aj Pepto mlynárov kortešuje na liberálnu stranu. Ej, to vám je za chlapa ten Pepto.

Ešte voľačo o našom rychtárovi:

Keď reč držal pán Vickenburg v Žarnovici, vtedy aj Jozove kozy vedeli o tom. Keď ale pán Wildfeuer mal prísť do Sv. Kríža, vtedy sa len sám sobral, pán rychtár myslel si iste, že aj tam dostane so 50 korún, keď ale nebolo nič: tak si len zadudral išiel k svojmu židáčkovi a tam si smäd zahasil.

Ešte by vám mal mnoho písať ale sa mi už ruky trasú. Len vám to radím, aby ste si na budúce volili dobrého a spravodlivého človeka za rychtára, aby nás on čo korteš predný priviedol pod ľudovú zástavu, aby sme mohli spoločne privolávať:

Nech žije Ľudová Strana!

Nech žije náš pán ablegát dr. Wildfeuer!

Abcúg liberáli! Abcúg Vickenburg! *Ďuro Bandúr.*

***

Z Nitra-Bojny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Bolestne ma dotkla tá zvesť, že ľudová strana dve ztraty utrpela. Jednu, že prepadla v tom slávnom okrese Veľko-Topolčanskom a druhú, že v okrese viac farárov stálo pri tom vreci Judášskom, ktorým vábili k sebe ľud všeliakými sľubami. Čudujem sa vám ctení občania Bojnánsky, že ste sa tak dali zväbiť všeliakým judášskym kortešom proti strane ľudovej. Veď tých pánov kortešov dobre poznať môžete kto sú to. Tým ide iba o naplnenie svojich väčov kortešskými peniazmi. Ony hľadajú si len dobrý zárobok na vás. Potom sa hovorí, že len ľudí utláčajú. Nie tak bratia: utláčate sa vy sami seba, lebo svoje presvedčenie pošliapete a zapredáte.

A včúľ pýtam sa vás, vy judášsko-liberálni korteši bojnánsky, čo ste s tým docielili, že ste každý večer do dvanástej hodiny v krčme kortešovali? Asnáď ste mysleli, že vás pán notárius aj na budúce zvolí do obecného úradu a povolá k masťnému hrncu, ktorý sa už prekotil? Nie! My vám kopneme doňho, tak že sa vám hneď rozpadne. Že ani všetcia drotáry z trenčianskej stolice ho nedajú do kopi. A potom to pôjde s vami tak, jak ste vy spravili zbojnanským hlásnikom.

A včúľ sláva tým neohrozeným ľudovým kortešom, Jozefovi Jančovič a Jozefovi Lukačovič, čo prisažnému, ktorí tak silno stáli pod zástavou ľudovej strany, že ani brány pekelné jich nepremohli. A včúľ sláva všetkým ľudovým voličom, ktorý sa nedali žiadnymi judášskymi sľubami odhovoríť, a nehľadely na žiadon judášsky masťný hrniec, lež v trpezlivosti, v tichosti a v pokoji vytrvali až do posledku. Nech žije ľudová strana!

Jeden Ľudák z Nytra-Bojne.

Na 8 dňovu próbu

na dobierku len 3 zl. pošlem moju opravdivú Solinger mašinu na strihanie vlasů, a zavazujem sa tú istú behom 8 dni spätky prijať a tak tiež aj peniaze spätky poslať. Mašina je 16 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nescmela ani v jednej domácnosti chýbať, lebo cenu tejto mašiny pri 2 deťoch za štvrt roka zošporujeme. Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšej jemnosti je jasno brusená 2 zl. Kónské nožnice, vofačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl. Zásielky vybavujú sa na dobierku skrz sklad dieŕni. **Leo Lateiner**, Wieden, I. Fleischmarkt 17-42. I.

Oznamy prijíma

administracia

„Kreštan“

Budapest,

Szentkirályi-utca 28.

Na milióny siahajúca nemožnosť platenia

k tomu prinútilo fabrikantov na štoffy, aby nakopený tovar, než by ho snáď nespohľadlivo p atičím borgovali, radšej so značným spustením na cene jeho za hotové peniaze širšiemu obecenstvu k službám prepustili. Na prevedenie tejto akcie podobral sa

ORSZÁGOS POSZTÓKIVITELI ÁRUHÁZ

Budapest, VIII. ker., Rottenbiller-utca 1. sz.

Na vidiek rozposiela poštovou dobierkou na jeden mužský oblek 3 metre jemného čierneho, tmavo-modrého, šedého alebo barnavého štoffu alebo **len za 5 zl.** Odporúčame k objedkammgarn **len za 5 zl.** návka, lebo hotovosť, ako s to predvída, nebude dlho trvať. Vzorok pre veľký obch neposiela.

Povolanie

na riadne ročité valné shromaždenie gazdovsko potravného spolku v Malých Levároch (dňa 19. febr. 1905. popoludní o 3. hodine v miestnostiach katol. školy).

PREDMET:

I. Zpráva spravy a dozorného výboru v III. obchodnom roku. — II. Rozdelenie čistého zisku a rozhodnutie o zaveztosti absolutoruma pre výbor spolkovy. — III. Vo ba správy spolkovy na 3 roky; dozorného výboru na 1 rok. — IV. Voiné návrhy, ktoré však predbežne predsedníctvu oznamene byt majú. Ucy spolku a súvaha cez 8 dni pred s hromaždením su v miestnostiach spolku verejne vyložené.

V Malých Levároch (Kis-Lévard) dna 4. febr. 1905.

Predseda správy.

Svadobné dary.

Pendlové hodiny s muzikou, s orechového d eva, je ono politrované. hrajúce tie najkrašie kusy každú h dinu. Cena s kysničkou a pakovaním **len 7 zl.** Tie isté hodiny s muzikou ale s bijacím strojom, bijúce každú celú a pol hodiny, s kysničkou **za 5 zl.** S bitím zvonového hlasu **za 5 zl. 50 kr** Za dobré chodenie 3-ročné písomná záruka. Rozposielajú sa poštovou dobierkou alebo za vopred poslané peniaze. Akže by hodiny nezodpovedaly, tak sa zamenia alebo peniaze znáť prinavrátia.

Hlavný sklad od r. 1878.

LEOPOLD MAYER cis. a král. prisahaný sudobný šacovník Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/b.

Cenníky zdarma a bezplatne.

Pozvanie.

Nizná-Zem. Dedinsky gazd. potr. a úverny spolok bude dna 19. febr. r. 1905. o 2. hodine popoludní v Nížnej v školskej miestnosti riadne valné shromaždenia vydržiavať, ku ktorému udovia v smysle 26. §. u stanov povolávajú sa.

PREDMET:

1. Vyvolenie 2. údov ku uhodnovneniu zápisnice tohoto valného shromaždenia. — 2. Zpráva správy a dozorného výboru, predostretie súvahy z minulého roku, a udelenie absolutoriumu. — 3. Uzavretie o rozdelení čistého oschu. — 4. Volenie dozorného výboru. — Voiné návrhy.

Dozorným výborom preskumané účty v miestnosti spolku kto koľvek ohozrieť moze.

v Nížnej dňa 12. febr. 1905.

Správa.

BRAUÝ M^{ho} Mariaceliské — žalúdkové kvapky

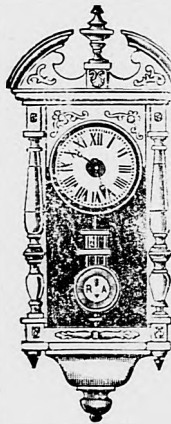
sú všeobecne odporúčané pre ich otužujúci a posilňujúci účinkovanie na traviacu ústrojnoscť. pri nechutik jedlu, traviacích zmatkoch a iných žalúdkových neduhoch.

V apatičkach vylúčne

Brádyho žalúdkové kvapky žiadajme

Josef Török apatekar v Budapešti.

Pendlové hodiny s hudbou

najposlednejšia novinka na poli hodinárkeho výrečku. Tieto francúzske miniotur-pendlove hodiny sú 70 cm. dlhé, kasnička na nich je práve taká, ako ju náresukazuje, s prirodzeného orechového d eva, najjemnejšie politrovaná, s umelecky vyzrávanými okrasami a každú hodinu najkrašie poc ody alebo tanečné kusy hrajú. Cena s kysničkou a pakovaním **len 8 zl** Rovna tie iste hodiny bez ristroja hudobného, ale s bitím, každú celú a pol hodiny bijú, s kysničkou a pakovaním **len 6 zl.** s bitím vežového zvonu **6 zl. 50 kr.** Tieto pendlove hodiny nielen so záukou na minútu dobre clodia, 3-ročná písomná záruka, ale následkom ich vkusného so-stavenia slúžia aj čo pekné a elegancné náradie. S budičkovým zvončekom a v noci so svetujúcou lampou číslou **1 zl. 70 kr.**, s budičkov u hudbou, na miesto cengania hrajú **6 zl.** Rozposielajú sa ten na poštovu dobierku. Za nezodpovedajúce peniaze nazpät vráťme. Veľký obrázkový cenník s hodin, reť azok a prsteňov atď. zdarna a bezpla ne zašle

JOZEF SPIERING Viedeň, I., Postgasse 101.

Niet choroby vo vašom dome

ak si dáte doniesť chýrny

Král'ovský-balsam

Kráľovský balsam, ktorý je proti všetkým chorobám jedine istý prostriedok a aj každý starý neuh hneď vylieči; teda ho treba v každom dome držať, lebo týmto chýrnym balsamom prekať sa bolenie hlavy, lámka, pakostnica, revma, bolenie zubov a chrčta, trhanie v nohách, kolika, bolenie žalúdka atď: slovom jediný istý liek proti každj nemoci je chýrny Král'ovský balsam, teda nevyhnutne je potrebné, aby v každom dome bol na pohotovosť. Cena veľkej flaše 2 kor. s úplným návodom o upotrebení. Môže sa dostať u **Grósz-Nagy Ferencza** apatekára v Debreczene č. 17. Arany egyszaru gyógyszerész. V Budapešti v Török Jozsefovej apatičke, Király-utca 12. — S týmto liekom môže sa objednať v celej krajine uznaný chýrny hajdusk pomáda na bavuze, od ktorej za najkratší čas možno dostať najpeknéjšie bavuze, 3 tegle za 1 kor. 50 hal.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielame s dobierkou franco; zamene nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní **Bartillovej ústnej vody**, jedna fľaška 70 hl prinavrátilo sa bolenie zubov alebo zápach. Z úst. (franko-Zasielka 95 h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Žiadajte si v lekárni **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. **Jednu flašu nepošlem.**

Telegram!

Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr. vyrábí a dobierkou zasiela: **Adolf Jelinek** v **Lisku**, p. p. **Jimramov**, Morava. Nehodíci se zboží buď vymením, aneb vezmu zpět a peníze vrátím; nespokojenosť vyloučena! — Do 5 Kg. balíka se vejde 7 sukni! **Vzorky zdarma franco!**

Ja vezmem chlapca od 14-ho roka, dobrého držania, bárs bude aj sirota, veznem za učna. **Haverlik Ferenc** bednársky majster Kis-Tapolcsány (Barsmegye).

SCHICHT- ..MYDLO..

so známkou Jeleň alebo Klúč

najlepšie a najvýdatnejšie a tak

aj najlacnejšie mydlo.

Bez akýchkoľvek škodlivých čiasok!

Všade k dostaniu!

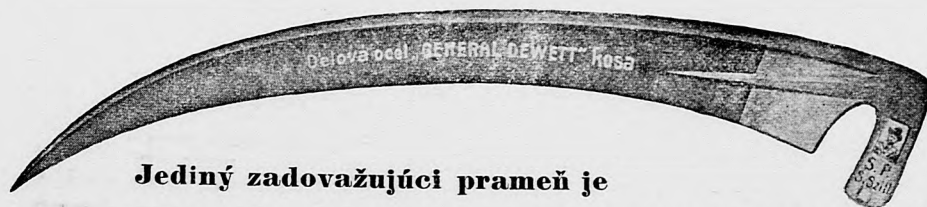
Pri kupovaní ale obzvlášte na to pozorujme, aby každý kus mydla opatrený bol názvom «Schicht» a s jednou hore označených ochranných známok.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

jediný zosielať kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

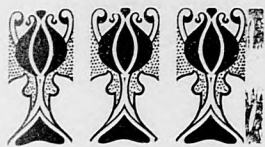
jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

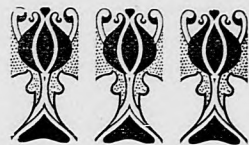
Od 30 rokov známe a chýrné

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnemu, katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetro, zvratu, boľeniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenici, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavá, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštovného, kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha Poneváž moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať

Výťah zpod'akovani.

Vel'actený pane lekárník!

Úctive prosím, buďte tak laskavý a ráčte mi poslať jeden balík tých vašich výborných karpatských piluliek, čo možno v najkratšom čase, lebo ich veľmi potrebujem pre moju manželku, ktorá mi ochorela, poneváž sme už zkusili niekoľkokrát tieto liečivé a veľmi prospešné vaše pilulky; teda máme tú nádej, že jej zas dobre poslúžia v jej nemoci, lebo sú spolahlive v každej vnútornej nemoci, čo sme už dobre zkusili. Šťastlivý nový rok Vám vinšujem a úprimné pozdravenia Vám odosielať. S úctou služebník

V Sobotišti dňa 31-ho decembra 1904.

Ján Brana, mlynár.

Vel'actený pane!

Prosím o jeden balík zdravotných karpatských piluliek čo najskôr. Mne vrúcné poďakovanie, našlo sa asi v 22. domoch za vyliečenie s jejich zdravotnými pilulkami. Toto verejné poďakovanie s týmto činí

v Semci, dňa 10-ho decembra 1904.

Ján Cseđerle, okresný notár

Vel'actený pane lekárník! S hlbokou úctou vám ďakujem za vaše pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby vaše zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast' v hlave a teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súdov dva balíčky.

V Častkove, 26. januára 1899.

Martin Sedlaček.

Ctený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravotných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočnú boľast' a mnoho som utratil a ničím som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už 4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský dobroje dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.

Vo Veľkej Bytči, 18. októbra 1898.

Ján Horák.

Blahorodý pane lekárník! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť nemôžem, užívame ich celá rodina.

Štubňa, 9. augusta 1899.

Ján Pavoni, podnikateľ staviel.

Vel'actený pane lekárník! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich vytečných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto, lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky da.

V Petrovci, Bážka 28. jan. 1900.

Ján Nicota, tesarský majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárník! Úctive Vás prosím, ráčte mi zaslať obratom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blahodarnejšieho lieku neznám proti zapchaniu žalúdočného katarrhu nad vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.

V Sobotišti, 19-ho dec. 1894.

S úctou Ján Vrana, mlynár.

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite mi 1 balík Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečeny prajem Vám mnoho zdravia 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od Neno žiadate.

V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Glabiez, v továrne na tannin.

Vel'act. Pán Friedrich! Ma som vaše karp. pilulky raz a po utrebení prestala mi bolesť pri srdci, už skoro 20 rokov trvajúca. Nech Vám Pán Boh živí a dá Vám dobrého zdravia, aby ste mohli ľudu pomáhať! Prosím ešte boratom pošty o 2 balíčky Vašich karp. piluliek. S úctou.

V Tr. Teplej, dňa 8. nov. 1901.

Josef Kabasta.

Vel'actený Pane Lekárnik! Prosím, pošlite mi tri balíky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vdaky som Vám podľzen, za vaše znamenité pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pán Boh dá zdravia, aby ste mohli ešte mnohých sprostíť od všíľajúcich nemoci. Srdečne Vas pozdravujem.

Nemešany, 17. jan. 1902.

Ján Urbán.

Vel'actený pane lekárník!

Prosím zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy boľenia dobre účinkovali. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondrej Novák, roľník, č. 17.

Ctený Pane!

Žiadam Vás, zašlite mi jeden balík Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na môj žalúdok veľkú boľast' a mnoho penazi som utratil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalobohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať vaše pilulky. Tak nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby ste mohli čo najd'alej slúžiť úbohému nemocnému ľudu. Vo Veľkej Bytči, da 18. okt. 1898. S úctou Ján Horák.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v. Malackách.

Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľa veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dňa 16. dec. 1897. So zvláštnou úctou. Vincent Veg, farár.

Blahorodý Pane!

Znovu prosím jeden balíček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na oza podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpiť už na žalúdok V Eleku, dňa 16. dec. 1897. S úctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárník!

Ráčte mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslať, ktoré tak výsledne účinkovali na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hockomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, dňa 11. dec. 1897. S úctou Michal Kuzma.

Velacteni pane Friedrich!

Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne veľmi dobre účinkovali, začo Vám srdečne ďakujem. Nech Vás pán Boh živí, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utiekajúcim pomáhať mohli. Pošlite pre moju susedu päť balíčkov na dobier. Ondrej Vallo, roľník V Báč-Laliti dňa 5-ho januára 1904.

Otený Pane!

Už viac rokov trpím na boľenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzácné zdravotné pilulky mňa úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosím, sašlite mne ešte dva balíčky z vašich karpatských piluliek. Nechcem totiž, aby v moj om dome nikdy nechýbali. Nech Vas Pán Boh živí. S úctou, Andrej Svehik V Tek. Lovči dňa 25-ho augustu 1903.

Vel'actený pane lekárník! Ako som ja vaše výborné zdravotné pilulky, zozšíril, že sú užitočne každému chorému človeku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz aj druhému môžem vaše zdravotné pilulky odporúčať. Tak prosím zas o zaslanie dvoch balíčkov z Vašich piluliek karpatských. S hlbokou úctou Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláši dňa 6-ho Oktobra 1903.

Z pomedzi vyše 65.000 pod'akovacích listov.

ktoré lekárnik **EUGEN V. FELLER, STUBICA, Templom-u. č. 18. (záhrebská stol.)** poľahom na jeho výtečný Fellerov Elsa-Fluid dostal, pre nedostatok miesta len niekoľko uverejnujeme na ukážku.

Bl. p. Eugen V. Feller, Stubica, Templom-u. 18.

Vo všetkých časopisoch to môžete uverejniť, že Váš Elsa-Fluid je výtečný prostriedok, ktorý tak mne, ako i mojim známym výtečné služby učinil, tak na pr. pri reum. v prstach, bolení hlavy, bolení chrbta, bolení očí, atď. — Elsa-Fluid každému odporúčam a Vám som veľmi povďačná za tento prostriedok.

Buziás.

Barónka Geramb.

Váš Elsa-Fluid nech v žiadnom dome nechýba, moja pani mala žalúdočnej bolesti, od toho času ale čo Váš Elsa-Fluid užívam — je zdravá. Môjho švagra syn mal veľké bolesti na jeho boku, po 2. užívaní ale sám od seba

sa ztratili, aj proti boľeniu hlavy má tiež veľký účinok. Szárasz, op. Lengyel, 1903. XI/9. **Ján Breitenbach.**

Váš Elsa-Fluid pri 72 ročnej mojej matke, ktorá jej zrak už celkom bola ztratila, (a len s okuliarmi vydela), tak výborne účinkoval, že sa nemôže dost nachváliť, keď s jej zrakom všetky barvy rozozná, tak píše.

V Gmünde.

Franc Hora, železničný strážnik.

My ani jeden deň bez Vášho Elsa-Fluidu nemôžeme byť, lebo veľmi nám pomáha oproti boľeniu krku a oproti lámke, ani sme neni vstave dost vychváliť tento liek, tak píše.

V Serezi.

Maria Bergmann.

Ponevác po upotrebení 6 fliaš z Vášho Elsa-Fluidu, boľenie zubov, žalúdočnej bolesti a lámkanie v kostiach mi prestalo, som presvedčený, že tento liek pre celý svet je najlepši.

V Perjámosi. XI/22. 1903.

Jakup Recktenwald.

Môj otec už od 2. rokov trpel na klanie v boku a nič mu nepomáhalo, až keď som Váš Elsa-Fluid nebešte oval. Od tohto času chvála Bohu je celkom zdravý.

Papradná, Trenčianska stolica. **Sefan Kusik.**

Bez Vášho Elsa-Fluidu naďalej nechcem byť, lebo veľmi som ho obľúbil. Moji priatelia oproti bolesti zubov ho upotrebovali, ale aj oproti belenu

hlavy je tiež výborný! Nech Vás Boh živý! Tak píše

vo Veľkom Kolačine, o. p. Dubnica (trenč. stol.)

Juraj Csacska.

Moja Matka Váš Elsa-Fluid oproti slabosti žalúdka upotrebovala, pani Atsch oproti boľeniu hlavy a pani Štefanie Straubinger od kašlu pomohol.

V P.-Monostore pri Komarne.

Juraj Eberhard.

Že som ja s Vaším Elsa-Fluidom úplne spokojný, dosvedčuje to moja objednávka. Ja z Vášho Elsa-Fluidu ustavične budem upotrebovať.

Vo Fichenbrune (Tyrolsko).

F. Maurer, prakt. doktor.

Temer všade je známo, že Fellerov Elsa-Fluid neprevyšene dobre účinkuje pri najviacerých nemocách ako k. pr. pri kašti, inflenze, zimnici, lámke, lúpani, pri boľení prsú, hlavy a zubov, pri klaní krčoch, pri očných nemocach, žalúdočnej chorobe, pri zachrípnutí, zašľajmovaní, pri nervových chorobách, slabosti, boľení chrbta, pri oslabení očí, pri zapáleniach, popáleniach, vredoch, pri závrate, pri opuchlinách, pri horúčosti, besnivosti, hrdľových chorobách, ťažkom dýchaní, pri necuti k jedu a mnohých iných chorobách.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid

(Fellerov Fluid z esencií príjemne voňajúcich bylín so značkou „Elsa“)

musí na všetkých úpravách a na každej fľaške nosiť takúto ochrannú značku, jaká je tu vyobrazená s menom „Elsa“ a s podpisom „Feller“. — Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a odobrený prostriedok a na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne Fellerov Elsa-Fluid vyznačený bol zlatou medailou, krížom a čestným diplomom v novejšom ale čase španielsky rád červeného kríža vyznačil šotoviteľa „Fluidu“ záslužnou striebornou medailou. Objednávajte si Fellerov Elsa-Fluid len poštovou dobierkou, alebo za vopred zaslané peniaze.

Cena opravdového Elsa-Fluidu:

Aj s portom, skatulkou a návodom k upotrebeniu	12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš	5 korún — hal.
	24 „ „ „	8 „ 60 „
	36 „ „ „	12 „ 40 „
	48 „ „ „	16 „ — „
	60 „ „ „	20 „ — „

Zdarma

dostanete pokaždým opätovne objednanom tucte Elsa-Fluidu 1 fľašku.

Ďalej odporúčajú sa **FELLEROVE**

Rebarbara-Elsa-Pilulky

Najlepší, najlacnejší, tisíckrát vyprobovaný prostriedok na prehnatie; účinkuje rýchle, isto, bezboľastne, zvyšuje chuť k jedeniu a napomáha trávenie, čistí a uľavuje púče a choroby žalúdka a tráviacich ústrojov. Jedon baik (6 škatuliek) s úpravou stojí 4 koruny franko.

Ponevác najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa o ený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelaninami ako na príklad Go d-Eise-Fluid, Lujza-Fluid, Inda-Fluid, Salvator-Fluid, Kotvový-Fluid, atď. alebo voliaky Sviet vy-Fluid a bylinná esencia [Kräutergeist]. Nesvedomiti ľudia ešte aj ochrannú značku napodobňujú, teda aj ochranná značka je len vtedy opravdivá keďže je vieno na nej mená „Feller“ a „Elsa“.

Len **FELLEROV ELSA-FLUID** je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí, píše **rekommandovano.**

Račte mi čím skorej doposlať 30 lahvičiek Vášho výborného Elsa-Fluidu, lebo ja tento od 2 rokov v mojom prax is významným prospechom upotrebujem. Tak píše:

Dr. Med. Kittel,
lekar z Prahy.

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatela.

Eugen V. Feller, lekárnik,

dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
Stubica, Templom-utcza 18. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, Kráľovská ulica č. 12. v lekárni „Nádor“ dra Eggera Váci-körut č 17.

Mnoho som trpe'a na žalúdočnej krče, na boenie zubov a mojih zamrzlych noh, ale odkedy u otrebujem „Fellerov Elsa-Fluid“ tším sa najlepšiemu zdraviu. At druhých upozorním na tento výtečný prostriedok, ktorý mna a aj mnohých mojih známých oslobodil od bolesti.

Gurahoncz.
Katarina Lukhaub, baba.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utcza 28/a.